



6 kaarten met vragen voor een filosofisch gesprek met kinderen tijdens de Week van de Kinderfilosofie

Het is van 2 t/m 10 april 2022 voor de 2^e keer Week van de Kinderfilosofie. Voor de Week van de kinderfilosofie is de vraag 'Kun je vrienden zijn met een vreemde?' gekozen. Met het thema wordt aangesloten op het thema van de Maand van de Filosofie: 'Intieme vreemden'. [Filosoferen in de Klas](#) maakte voor de Week van de Kinderfilosofie dit lesmateriaal om te gebruiken in de klas, op de BSO of een andere plek.

Hieronder staan alle gratis ansichtkaarten afgebeeld met daarbij doorvraagvragen. Voor de onderbouw, middenbouw en bovenbouw is daarnaast een lesopzet gemaakt over het thema. Tot slot nog een paar leuke filmpjes en leestips, als je je verder wilt verdiepen!

Combineer het filosofische gesprek met samen kaarten schrijven en opsturen naar eenzame ouderen, een ver familielid of iemand anders. Je kunt ze ook samen bij de zorginstelling om de hoek afgeven of in de bus stoppen. Of geef ze mee naar huis voor ouders, broertjes en zusjes, opa's en oma's!

Tip: ook leuk als activiteit thuis aan de (keuken-)tafel!

Voordat je in gesprek gaat

Je gaat een filosofisch gesprek voeren met kind(-eren). Dit gesprek valt of staat met:

- De interesse van de kind(-eren) in het onderwerp. Onderstaande vragen hebben het doel te prikkelen, prikkelt het niet (genoeg)? Probeer dan een andere vraag.
- Ook jouw eigen houding is van belang. Zie het gesprek als een gezamenlijk onderzoek:
 - er is geen goed of fout antwoord,
 - je weet het antwoord zelf ook niet,
 - maar je bent wel geïnteresseerd in het (gezamenlijk) beantwoorden van de vraag.
- Om antwoord te kunnen geven, denken de kind(-eren) en jij vooral na over de vraag over doorvraag-vraag en luisteren jullie aandachtig naar elkaar.

Socrates

De filosoof Socrates ging ervan uit dat je bij dit soort vragen de antwoorden kunt vinden in jezelf. Waarschijnlijk vinden jullie verschillende antwoorden in jezelf, vanuit een andere kijk op de wereld. Onderzoek van daaruit verder waarom je iets vindt en wat je vindt van de andere antwoorden. Ben je het ergens helemaal niet mee eens? Dan gaat het er niet om de ander te overtuigen van jouw gelijk, maar om het onderzoek naar de achterliggende redenen.

6 x startvragen met doorvraag-vragen en verwerkingsopdrachten

Kun je vrienden zijn op afstand?



Kun je vrienden zijn op afstand? Kun je vrienden zijn met iemand die je nooit echt ziet? Of zelfs nog nooit gezien hebt? Kun je vrienden blijven als je elkaar eerst wel zag, maar nu niet meer? Wanneer ben je vrienden van elkaar? Kun je met iemand bevriend zijn die niet bevriend is met jou? Kun je bevriend zijn met je ouders of je opa en oma? Kun je bevriend zijn met een huisdier? Waarom wel/niet?

Zijn dieren nog leuk als ze kunnen praten?



Zijn dieren nog leuk als ze kunnen praten? Kunnen dieren praten? Kunnen dieren denken? Kan een huisdier zonder te praten laten weten of het ziek, boos of verdrietig is? Kunnen dieren pesten? Kun je denken in blaf- of miauwtaal? Moet je denken in woorden? Kun je zonder taal de wereld snappen? Kunnen dieren mensen troosten? Hebben dieren humor? Hebben dieren gewoontes? Lijken dieren op mensen?

Kan vrijheid vreemd voelen?



Kan vrijheid vreemd voelen? Wat is vreemd? Hoe voelt vreemd? Wat is vrijheid? Hoe voelt vrijheid? Kan vrijheid vreemd voelen? Kan vrijheid vertrouwd voelen? Is vrijheid anders sinds corona?

De kaarten zijn gesponsord door: Filosofie Magazine, Levendig Uitgever, Uitgeverij Querido, Filosoferen in de klas, Het Hoofdpodium en ISVW

Een aantal doorvraagvragen komt uit 'Ik zag twee beren filosoferen' van Sabine Wassenberg en Maaïke Merckens Bekkers

Kun je vrienden zijn met een robot?



Kun je vrienden zijn met een robot? Wat is vriendschap: een ding, gevoel, afspraak of iets anders? Is vriendschap voor robots hetzelfde? Kun je verliefd worden op een robot? Kan een robot verliefd worden op jou? Kun je alles delen met een robot? Kun je trouwen met een robot? Heeft een robot gevoel? Heb je wel eens ergens een gevoel over? Wat is een gevoel? Waar zit een gevoel? Kan een robot ergens een gevoel over hebben?

Moet je op elkaar lijken om vrienden te zijn?



Moet je op elkaar lijken om vrienden te zijn? Kun je vrienden zijn met iemand die hele andere dingen leuk vindt? Wat is een goede vriend(-in)? Wanneer is iemand geen goede vriend(-in) meer? Hoort ruzie bij vriendschap? Kan vriendschap over gaan? Mag je roddelen in een vriendschap? Als je beïnvloed bent door vrienden, heb je dan zelf gekozen?

Is het erg om nergens bij te horen?



Is het erg om nergens bij te horen? Kun je zelf bepalen of je ergens bij hoort? Kun je samen nergens bij horen? Hoe word je wie je bent? Kun je jezelf kennen zoals anderen je kennen? Kan je zelf kiezen? Als je kiest wat iedereen kiest, kun je dan wel zeggen dat het je eigen keuze was? Hoe weet je of je zelf een keuze maakt of beïnvloed bent door anderen? Waarmee kies je? Met gevoel of met verstand? Of met allebei?

Bestel voor jouw activiteit **gratis** kaarten voor de hele klas!

Voor de Week van de Kinderfilosofie kun je voor jouw klas, BSO-groep, kinderen in de bieb of op een andere plek *gratis* setjes van deze 6 ansichtkaarten bestellen om mee te filosoferen. Zet je filosofische activiteit op de site en bestel ze direct hier:

<https://weekvandekinderfilosofie.nl/activiteit-organiseren/>

Per bouw een idee voor een les mét verwerkingsopdracht

Les-idee voor de Onderbouw (4-6 jaar)

Bekijk samen een filmpje over vriendschap (tip: kijk het filmpje eerst zelf):

- 'Beste vriendjes' uit Frank en Frey:
<https://www.youtube.com/watch?v=WogebQGXSAc>
- 'Ik lijk op jou' uit het Jungle Book:
<https://www.youtube.com/watch?v=F8DG5TZVCi8>
- 'Kikker vindt een vriendje' van Kikker & Vriendjes
<https://www.youtube.com/watch?v=qGPg9c2p5ds&list=PLbqtq7EBu-CrbYpv76p7Jr4pvi3NuGmzB>

Vraag de kinderen waar het filmpje over gaat. Help ze eventueel een beetje op weg door je hardop af te vragen of de personages vrienden van elkaar zijn? Vraag vervolgens door: waardoor weet je dat ze vrienden zijn? Wat is een vriend eigenlijk? Is er verschil tussen de ene vriend en de andere? Wat is een 'beste vriend'?



Vragen bij de kaart 'Moet je op elkaar lijken om vrienden te zijn?' kun je ook gebruiken bij dit gesprek.

Verwerkingsopdracht: Laat tot slot alle kleuters een tekening maken van een 'beste vriend'. Laat sommige kinderen hun tekening aan de klas tonen waarbij je de vraag stelt: 'Waaraan kun je zien dat dit je beste vriend is?'.

Les-idee voor de Middenbouw (7-9 jaar)

Kijk met de klas het vriendschapslied van Uilenbal:

<https://www.youtube.com/watch?v=01F5t6yL3ME&list=PLqN9pvJmHrH24Q9tm0tz9P0Fy6AcHpj0f&index=8>

Herkennen de kinderen wat er in het filmpje wordt gezongen? Hebben de kinderen zelf voorbeelden van dingen die helemaal bij ze horen? Laat ze voorbeelden noemen en eventueel voordoen (zoals in het filmpje).

Verdiep het gesprek met behulp van de vragen bij:



'Moet je op elkaar lijken om vrienden te zijn?'

Je kunt het gesprek vervolgen met één van de volgende kaarten:



‘Kun je vrienden zijn met een robot?’ of
‘Is het erg om nergens bij te horen?’

Verwerkingsopdracht: Laat de kinderen een kaart sturen uit de set ansichtkaarten met de opdracht: stuur een kaart naar de vriend die het minst op je lijkt... Of laat ze aan ouders, opa's en oma's of vrienden schrijven wat hun antwoord is op de vraag 'moet je op elkaar lijken om vrienden te zijn?'.

Laat (een aantal) leerlingen de kaart aan de klas voorlezen.

Les-idee voor de Bovenbouw (9-12 jaar)

Kijk eerst samen naar het filmpje over 'Internet Best Friends -IBF's':

[Veel kinderen hebben een ibf \(internet best friend\) - YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=lc50sfmjHek)
<https://www.youtube.com/watch?v=lc50sfmjHek>

Herkennen de kinderen wat er in het filmpje wordt verteld? Hebben zij zelf IBF's? Zijn dit wel of geen 'vreemden' voor ze en kun je vrienden zijn met een vreemde? Laat de kinderen met dit in het achterhoofd nog eens kijken naar of nadenken over het laatste filmpje dat ze bijvoorbeeld op TikTok deelden met 'vreemden'. Niet alle kinderen hebben een TikTok account, laat ze dan meekijken met andere leerlingen of zoek van tevoren zelf een paar TikTok filmpjes uit.

Gebruik de ansichtkaart met de vraag 'kun je vrienden zijn op afstand'?



Laat de kinderen eventueel eerst voorbeelden geven, zodat het iets breder wordt dan alleen via beeldschermen: bijvoorbeeld vriendjes in de straat bij opa en oma, vriendjes op vakantie... Gebruik de doorvraagvragen bij deze kaart om het gesprek op gang te houden.

Verwerkingsopdracht: Laat de kinderen tot slot een ansichtkaart schrijven naar iemand die ze nog nooit ontmoet hebben, maar wel als vriend beschouwen. Dit mag natuurlijk ook een vlogger zijn waar ze fan van zijn, een favoriete schrijver, artiest of een personage dat ze bewonderen uit een boek, serie, game of film.

Deel jouw ervaringen!

De [Week van de Kinderfilosofie](#) en [Filosofen in de klas](#) wensen jou en je klas, groep of gezin mooie gesprekken toe en natuurlijk veel plezier met de ansichtkaarten én vragen.

Wil je je ervaringen delen met de Week van de Kinderfilosofie? Dat vinden we leuk! Laat een reactie achter op [facebook](#), of stuur ons een mail (info@weekvandekinderfilosofie.nl), dan plaatsen we je reactie (anoniem indien gewenst).